

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia marca 2011 r.

**Pan
Andrzej Czernecki
Burmistrz
Miasta Jasła**

LRZ-4101-16-04/2010
P/10/074

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miasta Jasła w zakresie wykorzystania środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów w latach 2009 – 2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 10 lutego 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła w szczególności: rzetelne informowanie społeczności lokalnej o formach i źródłach pomocy materialnej, wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem środków z dotacji celowej na pomoc materialną dla uczniów, zapewnienie w 2010 r. w ogólnej kwocie wydatków na pomoc materialną dla uczniów 20% udziału środków własnych, realizację zadań w ramach programów rządowych pn. *Wyprawka szkolna* i *Pomoc państwa w zakresie dożywiania (Program dożywiania)*, oraz uwzględnienie w budżecie Miasta środków na stypendia za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe.

Przyjęty przez Urząd sposób informowania społeczności lokalnej o możliwościach skorzystania z pomocy materialnej na cele edukacyjne umożliwił dotarcie z tą informacją do zainteresowanych osób. Ogłoszenia zawierające informacje o formach przysługującej

uczniom pomocy materialnej, osobach uprawnionych do pomocy, wymaganej dokumentacji i terminie składania wniosków zamieszczane były na stronie internetowej Urzędu oraz na tablicach ogłoszeń szkół, dla których organem prowadzącym była Gmina Miasta Jasło.

W 2009 r. z dotacji celowej w kwocie 351,4 tys. zł na stypendia i zasiłki szkolne dla uczniów wykorzystano 351,1 tys. zł, zaś różnicę w kwocie 0,3 tys. zł zwrócono w terminie, tj. 18 stycznia 2010 r. na rachunek Wojewody Podkarpackiego.

W 2010 r. z dotacji celowej na ww. pomoc wydatkowano 333,6 tys. zł (100% planu). Wydatki z udziałem środków z dotacji celowej na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym w 2010 r. realizowano zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.), bowiem w ogólnej kwocie wydatków (423,3 tys. zł) na stypendia i zasiłki szkolne, udział środków własnych stanowił 89,7 tys. zł (21,9%).

Dane niezbędne do ustalenia wysokości planowanych środków na ww. pomoc określone były na podstawie pisemnych zestawień opracowanych zgodnie z zasadami określonymi w uchwale Rady Miejskiej Nr XXXVI/277/2005 z dnia 11 kwietnia 2005 r. *w sprawie przyjęcia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym*. Postanowienia powyższego regulaminu były zgodne z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

W ramach wymienionych wyżej kwot wydatków w latach 2009-2010 pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych udzielono odpowiednio 808 i 453 uczniom spełniającym kryteria określone w art. 90d ust. 1 i 7 ustawy *o systemie oświaty*.

Wsparcia w ramach programu *Wyprawka szkolna* w latach szkolnych 2009/2010 i 2010/2011 udzielono odpowiednio 339 (64,6 tys. zł) i 299 (67 tys. zł) uczniom.

Z pomocy w formie obiadów w ramach *Programu dożywiania* w stołówkach szkolnych w 2009 r. i w 2010 r. skorzystało odpowiednio 473 i 425 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

Podjęte w okresie objętym kontrolą i w latach wcześniejszych działania, związane z remontami stołówek w szkołach oraz wymianą ich wyposażenia spowodowały, że stan techniczny bazy żywieniowej dla dzieci i młodzieży jest dobry.

Na stypendia za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe, w budżecie Miasta przeznaczono w latach 2009-2010 odpowiednio 7,9 tys. zł i 12 tys. zł.

Stwierdzone w kontroli nieprawidłowości dotyczyły: niezapewnienia trzem szkołom środków na stypendia szkolne na poziomie pozwalającym przyznanie tej formy pomocy w kwotach minimalnych określonych w art. 90d ust. 9 ustawy *o systemie oświaty*; braku

kontroli i nadzoru nad przyznawaniem stypendiów szkolnych przez dyrektorów szkół, dla których organem prowadzącym jest Miasto Jasło; wypłacania przez Urząd stypendiów motywacyjnych dla uzdolnionej młodzieży z naruszeniem obowiązujących przepisów ustawy *o systemie oświaty*.

1. Kontrola 120 decyzji w sprawach o przyznanie stypendium (wydawanych przez dyrektorów szkół na mocy uchwały Rady Miejskiej Jasła Nr XXXVI/278/2005 z dnia 11 kwietnia 2005 r. w sprawie udzielenia upoważnienia dyrektorom szkół podstawowych i gimnazjów, dla których organem założycielskim jest Gmina Miejska Jasło do realizacji zadań w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Jasła i wydawania decyzji administracyjnych w ww. zakresie) wykazała, że w 26 przypadkach (21,7%) miesięczna wysokość przyznanych stypendiów była zaniżona w stosunku do kwoty najniższego stypendium określonego w art. 90d ust. 9 ustawy *o systemie oświaty* od 0,55 zł do 21,6 zł, zaś łącznie w ww. przypadkach zaniżono te stypendia o kwotę 830,46 zł.

Zaniżenie miesięcznych kwot stypendiów szkolnych poniżej minimum ustawowego dyrektorzy trzech z pięciu szkół, w których dokumentacji stwierdzono te nieprawidłowości (tj. Szkoły Podstawowej nr 2 i nr 10 w Jasle oraz Zespołu Szkół Miejskich nr 4 w Jasle) uzasadnili niewystarczającą kwotą przekazaną przez Urząd na to zadanie.

Kontrola NIK przeprowadzona w Szkole Podstawowej nr 2 w Jasle potwierdziła, że na stypendia i zasiłki szkolne w latach 2009-2010 wydatkowano 100% środków przekazanych z budżetu Miasta Jasła.

2. Stwierdzono, że w latach 2009 – 2010 Urząd nie prowadził w podległych szkołach kontroli, których tematyka obejmowałaby wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów. Nie stosował także innych form nadzoru nad prawidłowością przyznawania stypendiów szkolnych.

W treści większości spośród 120 badanych decyzji o przyznaniu stypendium szkolnego powoływano jako podstawę prawną albo nieistniejący art. 91 pkt 1 ustawy *o systemie oświaty*, albo art. 91 ust. 1 ustawy *o systemie oświaty* uchylony z dniem 31 grudnia 2004 r. przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2004 r. *o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o podatku dochodowym od osób fizycznych* (Dz. U. Nr 281, poz. 2781, ze zm.). W 3 przypadkach spośród 120 badanych spraw szkoły przyjmowały wnioski o udzielenie stypendium na formularzach, których wzór nie odpowiadał wymogom określonym

w regulaminie, obowiązującym od blisko 6 lat. W treści dwóch decyzji nie podano łącznej wysokości przyznanego stypendium.

Zaniżenie minimalnych kwot stypendium szkolnego od listopada 2009 r. w dwóch z pięciu szkół, w których stwierdzono te nieprawidłowości, Dyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Jaśle wyjaśnił pomyłką zauważoną dopiero we wrześniu 2010 r., a dyrektor Zespołu Szkół Nr 3 w Jaśle niezauważeniem zmiany przepisów o zmianie zasiłku rodzinnego.

W ocenie NIK przyczyną powstania powyższych nieprawidłowości był brak nadzoru Urzędu nad realizacją przez dyrektorów szkół zadań w zakresie udzielania stypendiów szkolnych.

Dodać trzeba, że udzielanie pomocy materialnej uczniom w formie stypendiów i zasiłków szkolnych nie jest zadaniem statutowym szkół i w związku z tym szkoły nie są przygotowane do realizacji wspomnianych zadań.

- 3 Stypendia o charakterze motywacyjnym przyznawano w Urzędzie na podstawie uchwały Rady Miejskiej Nr LII/501/2002 z dnia 12 czerwca 2002 r., uchwalonej m.in. na podstawie przepisów art. 91 ustawy *o systemie oświaty*. Powyższy przepis, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 kwietnia 2004 r. sygn. akt K 50/02 (Dz. U. Nr 109, poz. 1161), został uznany jako niezgodny z art. 70 ust. 4 i art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zaś wydane na jego podstawie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1993 r. *w sprawie warunków, form i trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości pomocy materialnej dla uczniów* (Dz. U. Nr 74, poz. 350 ze zm.) jako niezgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji. Konsekwencją powyższego było uchylenie ww. art. 91 przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2004 r. *o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych*.

Przyjęta w ww. uchwale wysokość kryterium dochodowego uprawniająca do ubiegania się o przyznanie stypendium motywacyjnego określona została w myśl przepisów ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 ze zm.), która przestała obowiązywać z dniem 1 maja 2004 r., w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. Nr 64, poz. 593 ze zm.).

Mimo ww. zmian Urząd nie doprowadził do uchwalenia nowej uchwały regulującej zasady przyznawania stypendiów motywacyjnych dla uzdolnionej młodzieży, zgodnej z aktualnym stanem prawnym i przez kolejne 6 lat przyznawał te stypendia w oparciu o postanowienia uchwały Nr LII/501/2002. Łącznie w latach: 2004 – 2010 przeznaczono na ten cel 145.429 zł.

Zgodnie z art. 90t ustawy *o systemie oświaty* stypendia o charakterze motywacyjnym mogą być przyznawane przez jednostki samorządu terytorialnego, pod warunkiem realizowania uchwalonego lokalnego programu edukacyjnego.

Przedstawiając Panu Burmistrzowi powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o realizację następujących wniosków pokontrolnych:

1. Zapewnienie w budżecie Miasta środków na stypendia szkolne umożliwiających przyznawanie stypendium szkolnego w kwotach nie niższych niż minimum ustawowe.
2. Zwiększenie kontroli i nadzoru nad działalnością szkół, dla których organem prowadzącym jest Miasto Jasło, w zakresie przyznawania pomocy materialnej dla uczniów.
3. Rozważenie przekazania zadania przyznawania stypendiów i zasiłków szkolnych jednostce organizacyjnej Urzędu przygotowanej do realizacji tego zadania.
4. Rozważenie przygotowania i uchwalenia lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, zwraca się do Pana Burmistrza, o przesłanie w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, przysługuje Panu Burmistrzowi, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zawartych w nim ocen, uwag i wniosków.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń.